

เรียน ผู้จัดการ

สถาบันการเงินเฉพาะกิจทุกแห่ง

ที่ ธปท.ว. 5173/2569 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงจากการให้บริการทางการเงินของลูกค้าสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ออกประกาศจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ (1) หลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ เพื่อให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจสามารถนำเทคโนโลยีที่มีมาตรฐานมาใช้ในกระบวนการรู้จักลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) หลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงจากการให้บริการทางการเงินของลูกค้าสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ (3) หลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ เพื่อยกระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงจากการให้บริการทางการเงินและการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้าให้มีความรัดกุมครอบคลุมตลอดกระบวนการและเหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า เพื่อป้องกันมิให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจถูกใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางในการสนับสนุนการกระทำความผิดหรือกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเพื่อคุ้มครองผู้ให้บริการทางการเงิน โดยสรุปสาระสำคัญของหลักเกณฑ์ได้ดังนี้

1. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 38/2569 เรื่อง หลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ กำหนดหลักเกณฑ์ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจ

(1) ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การแสดงตนของลูกค้าตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยหน่วยงานกำกับดูแลอื่น

(2) พิจารณาตัวตนลูกค้า (verification) โดยสามารถเลือกใช้ระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล เช่น National Digital ID platform ในการเปิดบัญชีเงินฝากแบบไม่พบเห็นลูกค้าต่อหน้า (non face-to-face) เพียงอย่างเดียวได้ เพื่อให้ลูกค้ามีทางเลือกในการเปิดบัญชีเงินฝากแบบไม่พบเห็นลูกค้าต่อหน้าที่สะดวกและรัดกุม

(3) สามารถพิจารณาใช้กระบวนการอื่นที่รัดกุมในการเปิดบัญชีเงินฝากในครั้งต่อไป

กับลูกค้าที่เคยผ่านกระบวนการรู้จักลูกค้ามาแล้ว โดยสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องมีการยืนยันตัวตนลูกค้า (authentication) ที่รัดกุมและต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าลูกค้าที่ประสงค์จะเปิดบัญชีเงินฝากเป็นลูกค้ารายนั้นจริง

(4) สามารถยื่นขออนุญาตต่อ ธปท. ได้ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด หรือประสงค์ที่จะใช้กระบวนการหรือการดำเนินการอื่นในการรู้จักลูกค้าเพื่อเปิดบัญชีเงินฝาก นอกเหนือจากหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด

2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 39/2569 เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารจัดการ ความเสี่ยงจากการให้บริการทางการเงินของลูกค้าสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ กำหนดหลักเกณฑ์ ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องมีการกำหนดนโยบาย กระบวนการและแนวปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติในการ บริหารความเสี่ยงจากการให้บริการทางการเงินของลูกค้า รวมถึงมีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมสอดคล้อง กับความเสี่ยงของลูกค้าและครอบคลุมตลอดกระบวนการเริ่มตั้งแต่กระบวนการรู้จักลูกค้า การตรวจสอบ ข้อมูลก่อนการอนุมัติสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ การแสดงตนหรือยืนยันตัวตนก่อนการให้บริการทางการเงิน การติดตาม ฝ้าระวัง ตรวจสอบและตรวจสอบพฤติกรรมการใช้บริการทางการเงินหรือการทำธุรกรรมทางการเงิน ของลูกค้า รวมทั้งการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเมื่อตรวจพบหรือได้รับแจ้งพฤติกรรมการใช้บริการ ทางการเงินหรือการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้าที่มีลักษณะผิดปกติ ตลอดจนการจัดให้มีแนวทาง ในการดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม และรายงานข้อมูลพฤติกรรมการใช้บริการทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้าที่มีลักษณะผิดปกติมายัง ธปท.

3. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 40/2569 เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารจัดการ ความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ กำหนดหลักเกณฑ์ให้สถาบัน การเงินเฉพาะกิจต้องมีการกำหนดและดำเนินการตามกระบวนการ แนวปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติในการบริหาร ความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด รวมถึงมีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมสอดคล้องกับ ความเสี่ยงของลูกค้าและครอบคลุมตลอดกระบวนการเริ่มตั้งแต่การจัดให้ลูกค้าแสดงตนหรือยืนยันตัวตน ก่อนทำธุรกรรม การขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หรือเอกสารประกอบวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมที่ สอดคล้องตามระดับความเสี่ยง โดยสำหรับการทำธุรกรรมเงินสดภายใน 1 วัน ตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้น (Enhanced Customer Due Diligence: EDD) และการมีกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และตรวจสอบพฤติกรรม การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้า รวมทั้งการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเมื่อตรวจพบหรือ ได้รับแจ้งการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่มีลักษณะผิดปกติ ตลอดจนการจัดให้มีแนวทางในการ ดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม และรายงานข้อมูลพฤติกรรมทางการเงินหรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้อง กับเงินสดที่มีลักษณะผิดปกติมายัง ธปท. โดยในระยะแรกจะเน้นที่ธุรกรรมการเบิกถอนเงินสด และธุรกรรม ที่เกี่ยวกับเช็คที่ส่งผลให้เกิดการเบิกถอนเงินสดก่อน

ธปท. จึงขอจัดส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน 3 ฉบับ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 143 ตอนพิเศษ 204 ง ลงวันที่ 26 สิงหาคม 2569 แล้ว โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

 สมรัตน์ชัย

(นางสาวเปรมจิต สมรัตน์ชัย)

ผู้อำนวยการ ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

ผู้ว่าการแทน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 38/2569 เรื่อง หลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
 2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 39/2569 เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงจากการใช้บริการทางการเงินของลูกค้าสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
 3. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 40/2569 เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5856, 0 2283 6542, 0 2283 6851

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ FIOP-RPD@bot.or.th

เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด
สำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

1. เหตุผลในการออกประกาศ

การทำธุรกรรมโดยใช้เงินสดสามารถทำได้ง่ายและคล่องตัวโดยไม่มีบันทึกข้อมูลการทำธุรกรรมและตัวตนผู้ใช้น้ำเงินสด จึงมีข้อจำกัดอย่างมีนัยสำคัญในการติดตามหรือตรวจสอบเส้นทางการเงิน การใช้น้ำเงินสดจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ถูกใช้ในการปิดบังการเคลื่อนย้ายเงินหรือปกปิดแหล่งที่มาของเงินที่ได้มาจากการก่ออาชญากรรม ซึ่งสถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นผู้ให้บริการทางการเงินหลักที่เกี่ยวข้องกับเงินสด ทั้งการรับฝากและการเบิกถอนเงินสด การรับฝากเช็คเงินสดเข้าบัญชี การเบิกถอนเงินโดยขอให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจออกเป็นเช็คเงินสด การยื่นเช็คเงินสดให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจใช้น้ำ (เช่น การรับฝากเช็คที่ระบุให้ใช้น้ำแก่ผู้ถือ) และการรับแลกธนบัตร ดังนั้น สถาบันการเงินเฉพาะกิจจึงอาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการกระทำความผิดปะปนไปกับการให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนทั่วไป ดังที่ปรากฏตามสื่อว่ามีกรณีการใช้สถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นเครื่องมือในการเคลื่อนย้ายเงินจากการก่ออาชญากรรมเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในระยะนี้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานและความเชื่อมั่นในระบบสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญในการยกระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพื่อป้องกันมิให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจถูกใช้เป็นช่องทางในการสนับสนุนการกระทำความผิดหรือกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเพื่อคุ้มครองผู้ให้บริการทางการเงิน จึงออกหลักเกณฑ์ฉบับนี้ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติ โดยกำหนดให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องมีการบริหารความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยง โดยเน้นธุรกรรมเบิกถอนเงินสดก่อน รวมถึงธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเช็คเงินสดที่ส่งผลให้เกิดการเบิกถอนเงิน ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การจัดให้ลูกค้าแสดงตนหรือยืนยันตัวตนก่อนการทำธุรกรรม การขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หรือเอกสารประกอบวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่สอดคล้องตามระดับความเสี่ยง และกระบวนการติดตาม เฝ้าระวัง ตรวจสอบ และตรวจสอบพฤติกรรมในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้า รวมทั้งการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเมื่อตรวจพบหรือได้รับแจ้งการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่ผิดปกติไปจากการทำธุรกรรมทั่วไปหรือไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมปกติของลูกค้า หรือมีปริมาณธุรกรรมสูงเกินกว่าการทำธุรกรรมทั่วไป ตลอดจนการจัดให้มีแนวทางในการดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ สำหรับการบริหารความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในลักษณะอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้ในประกาศฉบับนี้ เช่น การรับฝากเงินสด การรับฝากเช็คเงินสดเข้าบัญชี และการรับแลกธนบัตร ธนาคารแห่งประเทศไทยจะประเมินความเสี่ยงและอาจพิจารณาขยายขอบเขตธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดให้ครอบคลุมต่อไป เพื่อให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจมีการบริหารจัดการความเสี่ยงในการให้บริการทางการเงินอย่างเหมาะสม

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 120/1 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด สำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง

4. เนื้อหา

4.1 คำจำกัดความ

“ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด” หมายความว่า ธุรกรรมเบิกถอนเงินสด หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเช็คเงินสดที่ส่งผลให้เกิดการเบิกถอนเงิน เช่น การเบิกถอนเงินโดยขอให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจออกเป็นเช็คเงินสด การยื่นเช็คเงินสดให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจใช้เงิน

“ลูกค้า” หมายความว่า บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ซึ่งสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

“บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลฝ่ายหนึ่งซึ่งตกลงกันทางกฎหมายให้เป็นผู้ครอบครอง ใช้ จำหน่าย หรือบริหารจัดการทรัพย์สินไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ เพื่อประโยชน์ของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง

4.2 หลักการ

เพื่อดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือของสถาบันการเงินเฉพาะกิจในฐานะตัวกลางในการให้บริการทางการเงิน และเพื่อป้องกันไม่ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุน

การกระทำความผิดในลักษณะเคลื่อนย้าย หรือแปรสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด ปะปนไปกับการให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะกรณีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้อง กับเงินสดซึ่งมีความเสี่ยงจากการที่ไม่สามารถติดตามหรือตรวจสอบเส้นทางการเงินได้ สถาบันการเงิน เฉพาะกิจจึงต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดอย่างรัดกุมเพิ่มเติม จากบริการทางการเงินอื่น โดยต้องดูแลให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ครอบคลุมตลอดกระบวนการ โดยให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ลักษณะธุรกรรม พื้นที่ และช่องทางการ ให้บริการ และมีการทบทวนกระบวนการดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เท่าทันกับพฤติกรรม การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ สถาบันการเงิน เฉพาะกิจต้องดูแลให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงดังกล่าวไม่สร้างภาระแก่ลูกค้าจนเกินควร และต้องมี แนวทางในการดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม รวดเร็ว และเป็นธรรมด้วย

4.3 หลักเกณฑ์

ในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้เพิ่มเติมจากที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ การบริหารจัดการความเสี่ยงจากการให้บริการทางการเงินของลูกค้าสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

4.3.1 การกำหนดกระบวนการและแนวปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติในการบริหาร ความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด และแนวทางในการดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบ

ผู้บริหารระดับสูงต้องดูแลให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจกำหนดและ ดำเนินการตามกระบวนการและแนวปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงจากการทำธุรกรรม ที่เกี่ยวข้องกับเงินสด และแนวทางในการดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบ เช่น กำหนดลักษณะหรือรูปแบบ การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งอาจสะท้อนได้จากมูลค่า ความถี่ หรือปัจจัยอื่น ๆ ขอข้อมูลหรือเอกสารประกอบวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด รวมถึงมีแนวทาง วิเคราะห์พฤติกรรมของลูกค้าสำหรับใช้ประกอบการบริหารความเสี่ยง โดยการกำหนดกระบวนการและ แนวปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติดังกล่าวต้องเหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ลักษณะธุรกรรม พื้นที่ และช่องทางการให้บริการ

4.3.2 การบริหารความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด

(1) สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องจัดให้ลูกค้าหรือบุคคลที่ได้รับมอบ อำนาจทอดสุดท้ายจากลูกค้า (หากมี) แสดงตนหรือยืนยันตัวตนก่อนทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด ทุกครั้งซึ่งรวมถึงการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดเป็นครั้งคราว โดยอย่างน้อยต้องดำเนินการดังนี้

(1.1) สำหรับการให้บริการผ่านสาขาทั่วไป กรณีบุคคลธรรมดา หรือผู้รับมอบอำนาจเป็นผู้ทำธุรกรรมต้องจัดให้มีการแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทาง และหมายเลขโทรศัพท์หรือที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์ที่ติดต่อได้ รวมทั้งลายมือชื่อของลูกค้าหรือผู้รับมอบอำนาจ โดยในกรณีที่ไม่เคยแสดงตนไว้ก่อน ให้ขอข้อมูลอาชีพและสถานที่ทำงานประกอบด้วย ส่วนกรณีนิติบุคคล ต้องแสดงหนังสือรับรองบริษัท พร้อมทั้งหมายเลขโทรศัพท์หรือที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์ที่ติดต่อได้

(1.2) สำหรับการให้บริการผ่านสาขาอิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ต้องให้มีการยืนยันตัวตนด้วยวิธีการที่มีความปลอดภัยไม่ว่าจะมีการแสดงบัตรหรือไม่ มีการแสดงบัตร เช่น การแสดงบัตรร่วมกับการใช้รหัสส่วนบุคคล (Personal Identification Number: PIN) การใช้รหัสใช้ครั้งเดียว (One-Time Password: OTP) การยืนยันผ่านแอปพลิเคชันของสถาบันการเงิน เฉพาะกิจ หรือการใช้ข้อมูลชีวมิติ (Biometrics) ของลูกค้า

(2) สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องพิจารณาจัดให้มีการสอบถามหรือขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดและมีแนวทางในการบริหารจัดการ ความเสี่ยงที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของธุรกรรมและ/หรือระดับความเสี่ยงของลูกค้า เช่น ขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมจากลูกค้ากรณีธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดเป็นมูลค่าสูง เกินกว่าการทำธุรกรรมตามพฤติกรรมปกติของลูกค้า โดยหากลูกค้าไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมหรือไม่สามารถแสดงเอกสารประกอบวัตถุประสงค์ได้อย่างครบถ้วนเพียงพอ แต่ลูกค้า มีเหตุผลที่เหมาะสมและได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดดังกล่าว ก็อาจให้บริการได้ตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่กำหนดไว้ แต่หากลูกค้าไม่สามารถแสดงเหตุผล ที่เหมาะสมและให้เห็นถึงความจำเป็นในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดดังกล่าวได้ สถาบันการเงิน เฉพาะกิจต้องไม่ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในครั้งนั้น

นอกจากนี้ สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องวิเคราะห์พฤติกรรมของ ลูกค้า หรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายจากลูกค้า (หากมี) พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลพฤติกรรม ที่ผิดปกติไว้ในระบบงานที่เกี่ยวข้องของสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามกระบวนการและแนวปฏิบัติหรือ วิธีปฏิบัติที่สถาบันการเงินเฉพาะกิจกำหนดตามข้อ 4.3.1

(3) กรณีสถาบันการเงินเฉพาะกิจพบการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด ของลูกค้าภายใน 1 วันตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจจัดให้มีการทำธุรกรรมดังกล่าว เป็นธุรกรรมที่มีความเสี่ยงสูงที่สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ในระดับเข้มข้น (Enhanced Customer Due Diligence: EDD) สำหรับการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด ในครั้งนั้น โดยนอกจากจะขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดแล้ว ให้หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่นที่น่าเชื่อถือ หรือดำเนินการให้ลูกค้านำเสนอเอกสารประกอบวัตถุประสงค์

ในการทำธุรกรรม หรือให้ขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับกิจการ อาชีพ ชื่อและสถานที่ตั้งที่ทำงาน ของลูกค้า และผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากรณีเป็นลูกค้านิติบุคคล ทั้งนี้ หากไม่สามารถ ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นสำหรับการทำธุรกรรมดังกล่าวได้ หรือลูกค้า ไม่ให้ข้อมูลเพิ่มเติม แต่ลูกค้ามีเหตุผลที่เหมาะสมและได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการทำธุรกรรม ที่เกี่ยวข้องกับเงินสดดังกล่าว ก็อาจให้บริการได้ตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่กำหนดไว้ เช่น ขอให้ลูกค้าทำธุรกรรมด้วยวิธีการอื่นที่สามารถติดตามหรือตรวจสอบเส้นทางการเงินได้ หรือจำกัดจำนวน เงินสดที่สามารถทำธุรกรรมได้

กรณีที่สถาบันการเงินเฉพาะกิจไม่สามารถตรวจสอบเพื่อทราบ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นได้ และลูกค้าไม่สามารถแสดงเหตุผลที่เหมาะสมและให้เห็นถึง ความจำเป็นในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดดังกล่าวได้ สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องไม่ทำธุรกรรม ที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในครั้งนั้น โดยเมื่อรายงานการทำธุรกรรมดังกล่าวให้สำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินทราบตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจติดตามคำสั่งของสำนักงาน ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่หากพ้นระยะเวลาที่สถาบันการเงินเฉพาะกิจกำหนดไว้สำหรับ การติดตามคำสั่งแล้ว สถาบันการเงินเฉพาะกิจอาจพิจารณาทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดต่อไปได้

(4) สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องมีกระบวนการติดตาม ตรวจสอบและ ตรวจสอบพฤติกรรมในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้า โดยต้องกำหนดแนวทางที่สามารถ ติดตาม ตรวจสอบและตรวจสอบพฤติกรรมลูกค้า และกำหนดระดับความเสี่ยงของลูกค้าอย่างเหมาะสม รวมถึงต้องทบทวนและปรับปรุงแนวทางดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ หากสถาบันการเงินเฉพาะกิจ พบความเคลื่อนไหวหรือการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้าที่มีลักษณะผิดปกติ ไม่สอดคล้อง กับพฤติกรรมปกติของลูกค้าหรือไม่มีเหตุผลประกอบการทำธุรกรรมที่ชัดเจน ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ติดตามหรือเฝ้าระวังลูกค้ารายดังกล่าวอย่างใกล้ชิดและมีแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของธุรกรรมและ/หรือความเสี่ยงของลูกค้า ตามกระบวนการและแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติที่สถาบันการเงินเฉพาะกิจกำหนดตามข้อ 4.3.1 ทั้งนี้ กรณีที่สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ตรวจพบความผิดปกติจากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดซึ่งเกี่ยวข้องกับภัยทุจริตดิจิทัล ให้สถาบัน การเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารจัดการ ภัยทุจริตดิจิทัล (Digital Fraud Management) สำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ¹

อย่างไรก็ดี หากสถาบันการเงินเฉพาะกิจได้ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นแล้ว และต่อมาพบว่ายังมีปัจจัยอื่นที่ทำให้ลูกค้ามีความเสี่ยงลดลง สถาบัน

¹ เมื่อประกาศฉบับดังกล่าวมีผลใช้บังคับ

การเงินเฉพาะกิจต้องพิจารณาทบทวนการจัดระดับความเสี่ยงลูกค้าให้เหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

(5) สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องจัดเก็บข้อมูลและเอกสารการแสดงตนของลูกค้าและการแสดงวัตถุประสงค์การทำธุรกรรม รวมถึงการบันทึกพฤติกรรมและรายละเอียดการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระบบหรือสถานที่ที่มีความมั่นคงปลอดภัย โดยเก็บรักษาตามระยะเวลาที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตรวจสอบ หรือใช้ประกอบการสอบสวนหรือดำเนินคดี หรือเพื่อประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบและการควบคุมภายในของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

(6) สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องมีแนวทางหรือกระบวนการที่เหมาะสม รวดเร็ว และเป็นธรรม เพื่อดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบจากการบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด หากปรากฏในภายหลังว่าไม่ใช่ธุรกรรมที่มีลักษณะผิดปกติ

อนึ่ง ธนาคารแห่งประเทศไทยสนับสนุนให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจนำแนวทางที่กำหนดในประกาศฉบับนี้ไปปรับใช้กับธุรกรรมการรับฝากเงินสด การรับฝากเช็คเงินสดเข้าบัญชี และการรับแลกธนบัตรด้วย ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาออกประกาศหลักเกณฑ์ที่ใช้กับธุรกรรมดังกล่าวต่อไป

4.3.3 การจัดทำและจัดส่งรายงานข้อมูลมายังธนาคารแห่งประเทศไทย

สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องจัดทำและจัดส่งรายงานข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินหรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่มีลักษณะผิดปกติตามรูปแบบ วิธีการ และเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถติดตามดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้าได้ รวมทั้งจัดทำและจัดส่งรายงานหรือข้อมูลอื่นเพิ่มเติมเป็นรายกรณีตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยร้องขอ

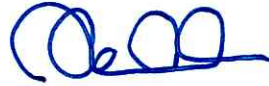
4.4 การกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม สั่งให้แก้ไข ชะลอ หรือระงับการให้บริการ

ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณากำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม สั่งให้แก้ไข ชะลอ หรือระงับการดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วน หากพบว่าสถาบันการเงินเฉพาะกิจไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ในประกาศฉบับนี้ หรือกรณีอื่น ๆ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าการดำเนินการของสถาบันการเงินเฉพาะกิจอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยและความผาสุกของประชาชนหรือความมั่นคงของสถาบันการเงินเฉพาะกิจและระบบสถาบันการเงิน

5. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2569

(นายวิทย์ รัตนกร)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5856, 0 2283 6542, 0 2283 6851

คำถาม - คำตอบแบบท้ายประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 40/2569
เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด
สำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2569

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
1.	ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดครอบคลุมธุรกรรมประเภทใดบ้าง	ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด หมายถึง ธุรกรรมเบิกถอนเงินสด หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเช็คเงินสดที่ส่งผลให้เกิดการเบิกถอนเงิน โดยเช็คเงินสดในบริบทนี้ครอบคลุมเช็คที่มีคำว่า “เงินสด ” แทนชื่อผู้รับเงิน รวมถึงเช็คประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ได้ขีดคร่อมหรือไม่ได้มีข้อกำหนดให้นำเงินเข้าบัญชีเงินฝาก ซึ่งส่งผลให้สามารถนำเช็สดังกล่าวไปเบิกถอนเงินสดจากสถาบันการเงินเฉพาะกิจได้
2.	การถอนสลากออมทรัพย์เป็นเงินสดถือเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์นี้หรือไม่	หากสถาบันการเงินเฉพาะกิจกำหนดเงื่อนไขให้ลูกค้าสามารถถอนสลากออมทรัพย์เป็นเงินสดได้ ไม่ว่าจะเป็นการถอนก่อนครบกำหนดอายุสลากหรือถอนเมื่อครบกำหนดอายุสลาก ให้ถือว่าการถอนสลากออมทรัพย์เป็นเงินสดดังกล่าวเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ฉบับนี้
3.	กรณีบุคคลธรรมดาต้องแสดงข้อมูลอาชีพและสถานที่ทำงานประกอบการแสดงตนทุกครั้งหรือไม่	กรณีบุคคลธรรมดาต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทาง และหมายเลขโทรศัพท์มือถือหรือที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์ที่ติดต่อได้ และลงลายมือชื่อ รวมทั้งให้แสดงข้อมูลอาชีพและสถานที่ทำงานเพิ่มเติมด้วยเว้นแต่บุคคลธรรมดารายนั้นได้แสดงตนหรือได้ผ่านการรู้จักลูกค้าไว้ก่อนแล้ว ไม่ต้องแสดงข้อมูลอาชีพและสถานที่ทำงานอีกครั้ง ทั้งนี้ สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องมีแนวทางในการดูแลเพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ลูกค้าเคยให้ไว้นั้นมีความเป็นปัจจุบันแล้ว
4.	กรณีผู้รับมอบอำนาจดำเนินการแทนนิติบุคคล ผู้รับมอบอำนาจจะต้องแสดงหนังสือรับรองบริษัท พร้อมทั้งหมายเลขโทรศัพท์หรือที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์ประกอบการแสดงตนทุกครั้งหรือไม่	ผู้รับมอบอำนาจจะต้องแสดงตนพร้อมแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง ดังต่อไปนี้ (1) บัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทาง และหมายเลขโทรศัพท์หรือที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์ที่ติดต่อได้ และลงลายมือชื่อ

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
		(2) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับมอบอำนาจ และ (3) หนังสือรับรองบริษัท และหมายเลขโทรศัพท์หรือที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์ของลูกค้านิติบุคคล เว้นแต่ลูกค้านิติบุคคลรายนั้นได้แสดงตนหรือได้ผ่านการรู้จักลูกค้าไว้ก่อนแล้ว เช่น แสดงหนังสือรับรองบริษัทและหมายเลขโทรศัพท์หรือที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวประกอบการแสดงตนได้โดยไม่ต้องขอข้อมูลอีกครั้ง ทั้งนี้ สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องมีแนวทางในการดูแลเพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ลูกค้าเคยให้ไว้นั้นมีความเป็นปัจจุบันแล้ว
5.	สถาบันการเงินเฉพาะกิจสามารถใช้ข้อมูลที่ลูกค้าได้ให้ไว้กับสถาบันการเงินเฉพาะกิจในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้น (Enhanced Customer Due Diligence: EDD) สำหรับธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่มีมูลค่าตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไปได้หรือไม่	หากสถาบันการเงินเฉพาะกิจจะใช้ข้อมูลที่ลูกค้าได้เคยแจ้งไว้แล้วก่อนหน้านี้กับสถาบันการเงินเฉพาะกิจไม่ว่าจะเป็นข้อมูลวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรม หรือข้อมูลของลูกค้า เช่น ข้อมูลกิจการ อาชีพของลูกค้า สถาบันการเงินเฉพาะกิจจะต้องดำเนินการตรวจสอบอย่างมั่นใจแล้วว่าเป็นการทำธุรกรรมตามปกติของลูกค้าซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การทำธุรกรรม และข้อมูลของลูกค้ามีความเป็นปัจจุบันแล้ว
6.	การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้าภายใน 1 วันตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป หมายรวมถึงการทำธุรกรรมระหว่างวันรวมกันด้วยหรือไม่	เจตนารมณ์ของหลักเกณฑ์ต้องการให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจมีการบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่รัดกุม โดยกำหนดให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้น (Enhanced Customer Due Diligence: EDD) สำหรับการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้ารวมกันภายใน 1 วันตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป โดยคาดหวังให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจมีกระบวนการหรือระบบที่ช่วยป้องกันหรือตรวจจับการทำธุรกรรมของลูกค้าที่อาจเสี่ยงการถูกตรวจสอบจากสถาบันการเงินเฉพาะกิจ เช่น การแยกธุรกรรมหลายครั้ง

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
7.	การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้าภายใน 1 วันตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป หากสถาบันการเงินเฉพาะกิจไม่สามารถตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นได้ สถาบันการเงินเฉพาะกิจสามารถไม่ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดกับลูกค้าในครั้งนั้นได้ใช่หรือไม่	หากสถาบันการเงินเฉพาะกิจไม่สามารถตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นได้ ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจไม่ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดกับลูกค้าในครั้งนั้น ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกำหนดให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติ เช่น กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
8.	หากสถาบันการเงินเฉพาะกิจเสนอวิธีการให้ลูกค้าโอนเงินหรือออกเช็คขีดคร่อมแทนการเบิกถอนเงินสดที่มีมูลค่าตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป และลูกค้าตกลงใช้วิธีการดังกล่าว สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องดำเนินการขอวัตถุประสงค์และข้อมูลประกอบการทำธุรกรรมด้วยหรือไม่	หากลูกค้าตกลงจะใช้วิธีการโอนเงินหรือออกเช็คขีดคร่อมแทนการเบิกถอนเงินสดที่มีมูลค่าตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป สถาบันการเงินเฉพาะกิจสามารถทำธุรกรรมดังกล่าวได้โดยไม่ต้องขอวัตถุประสงค์และข้อมูลประกอบการทำธุรกรรม เนื่องจากวิธีการโอนเงินหรือออกเช็คขีดคร่อมแทนการเบิกถอนเงินสดเป็นธุรกรรมที่สามารถติดตามเส้นทางการเงินได้